

TÍCH TỤ RUỘNG ĐẤT

“Phương thuốc vàng” tạo sinh khí trên cánh đồng

(Tiếp theo kỳ trước)

Bài 2: CHƯA XỨNG VỚI TIỀM NĂNG, LỢI THẾ

Thời gian qua, mặc dù việc tích tụ ruộng đất đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận song đến nay có thể nói quy mô sản xuất nông nghiệp của tỉnh vẫn còn manh mún, nhỏ lẻ, thiếu tính bền vững, ổn định, chưa xứng với tiềm năng, lợi thế của địa phương.

Tích tụ ruộng đất tại xã Tây Giang (Tiền Hải) giúp đẩy mạnh cơ giới hóa nông nghiệp.

Thái Bình có truyền thống thâm canh nông nghiệp phát triển. Năm 1966, giữa mưa bom bão đạn, nông dân Thái Bình anh dũng kiên cường làm nên “lịch sử” đạt năng suất lúa 5 tấn/ha. Phát huy truyền thống thâm canh, đến nay, năng suất lúa bình quân trên một hécta canh tác tăng từ 86,8 triệu đồng năm 2010 lên khoảng 150 - 200 triệu đồng năm 2016. Hiện nay, tổng diện tích gieo trồng cả năm toàn tỉnh đạt hơn 225.000ha, trong đó diện tích lúa hơn 160.000ha, cây rau màu hơn 65.000ha. Cùng với đó, trong quá trình xây dựng nông thôn mới, 100% địa phương trong tỉnh đã hoàn thành đón đầu đổi thửa. Hệ thống giao thông, thủy lợi nội đồng cơ bản thuận lợi cho phát triển các vùng sản xuất hàng hóa quy mô lớn. Đến hết năm 2016, vụ xuân toàn tỉnh có 125 cánh đồng lớn với diện tích 6.210ha, trong đó 84 cánh đồng có hợp đồng bao tiêu sản phẩm; vụ mùa, vụ đông có 137 cánh đồng lớn với diện tích gần 6.000ha, trong đó 78 cánh đồng có hợp đồng bao tiêu sản phẩm.

Với nhiều lợi thế và đã đạt được những kết quả nhất định, song thực trạng phát triển trọt trong tỉnh vẫn còn nhiều hạn chế. Theo ông Nguyễn Xuân Dương, Phó Giám đốc Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, ruộng đất tuy đã được dồn điền đổi thửa nhưng vẫn còn manh mún. 98% nông hộ có quy mô nhỏ hơn 0,5ha nên thu nhập từ sản xuất chiếm tỷ trọng thấp. Chất lượng

các mặt hàng nông sản không đồng đều chưa tạo được thương hiệu. Chưa có sự liên kết chặt chẽ giữa doanh nghiệp và người sản xuất, giữa sản xuất và tiêu thụ, chế biến nông sản. Có thể lấy ví dụ ở Quỳnh Phụ: Xác định nông nghiệp là một trong những mũi nhọn phát triển kinh tế, huyện chú trọng đầu tư phát triển hạ tầng như giao thông nội đồng, cứng hóa kênh mương, cơ giới hóa trong sản xuất nông nghiệp... Từ đó thúc đẩy hình thành những vùng sản xuất hàng hóa quy mô lớn như mô hình trồng cà rốt ở Quỳnh Hoàng, trồng được liệu ở Quỳnh Hoa..., mang lại hiệu quả kinh tế cao hơn so với sản xuất thông thường. Tuy nhiên, quy mô sản xuất còn manh mún, nhỏ lẻ, thiếu tính bền vững; sản xuất hàng hóa quy mô lớn tiến triển chậm; các vùng chuyên canh hiệu quả cao còn ít.

Không chỉ hạn chế trong tích tụ ruộng đất, chất lượng sản phẩm... mà việc tiêu thụ sản phẩm cũng là vấn đề cần sớm được quan tâm giải quyết. Tính đến nay, toàn tỉnh có trên 4.500 doanh nghiệp, trong đó chỉ có 138 doanh nghiệp nông, lâm, thủy sản và hầu hết là doanh nghiệp vừa và nhỏ. Trong số đó có 9 công ty, doanh nghiệp vào thuê đất sản xuất, còn lại chủ yếu là nông dân tự đứng ra thuê, mượn hoặc mua lại quyền sử dụng đất để sản xuất. Nhiều doanh nghiệp đã ký kết hợp đồng bao tiêu sản phẩm cho nông dân, góp phần giúp người nông dân yên tâm sản xuất. Tuy vậy, tỷ lệ diện tích được ký hợp đồng bao tiêu sản phẩm còn nhỏ, chưa đáp ứng được nhu

cầu của nông dân. Tại Đông Phương (Đông Hưng), HTX SXKD DVNN xã đúng ra tổ chức liên kết sản xuất giữa Công ty TNHH Liên Hạnh và nông dân gieo trồng lúa Hoa ưu 109, BC26 trên diện tích 60ha với 262 hộ tham gia. Ngoài ra, HTX còn cho Công ty Cổ phần Chế biến nông sản thực phẩm xuất nhập khẩu Hải Dương thuê đất trồng mướp đắng và bí xanh để xuất khẩu sang Hàn Quốc; Công ty Nông nghiệp Thông Minh (Hà Nội) trồng 4,4ha ớt xuất khẩu. Đã có những thành công, hiệu quả bước đầu, thế nhưng hiện nay các mô hình liên kết vẫn còn thiếu chặt chẽ, đồng bộ, hiệu quả và chưa thực sự bền vững.

Cũng theo ông Dương, một hạn chế nữa đó là lao động làm nông nghiệp hiện nay chủ yếu từ 54 tuổi trở lên, lao động trẻ phần lớn đi làm việc tại các công ty, khu, cụm công nghiệp. Bên cạnh đó, tuy có sự liên kết giữa “4 nhà” trong sản xuất, tiêu thụ sản phẩm nông sản, song vai trò “nhạc trưởng” là doanh nghiệp còn chưa rõ nét, nhiều doanh nghiệp vẫn e ngại khi đầu tư vào nông nghiệp. Theo ông Đặng Ngọc Oánh, Phó Chủ tịch UBND huyện Kiến Xương, do thời hạn thuê đất không dài, không ổn định nên hạn chế trong việc doanh nghiệp đầu tư vào sản xuất nông nghiệp. Cùng với đó, sản phẩm chưa tạo được thương hiệu, không có sự liên kết chặt chẽ với doanh nghiệp nên việc tiêu thụ bấp bênh, giá trị sản phẩm thấp, người nông dân chưa yên tâm sản xuất. Bên cạnh đó, hạ tầng phục vụ sản xuất nông nghiệp chưa đáp ứng được nhu cầu chuyển đổi cơ cấu sản xuất nông nghiệp và

Bà Nguyễn Thị Phượng, Phó Chủ tịch UBND huyện Quỳnh Phụ

Việc tích tụ đất nông nghiệp ở Quỳnh Phụ vẫn còn khó khăn vì nhiều lý do, trong đó một bộ phận khá lớn người dân được giao quyền sử dụng ruộng đất hiện không có nhu cầu canh tác đã chuyển đổi, sinh sống bằng nhiều công việc, ngành nghề khác nhưng vẫn cố giữ bằng được ruộng đất được giao với tâm lý nếu gặp thất bại, rủi ro vẫn còn đường quay về làm ruộng. Ngoài ra, nông dân cũng chưa mặn mà bắt tay, liên kết cùng chia sẻ lợi ích với tổ chức, cá nhân có nhu cầu cần diện tích đất lớn để sản xuất.

Ông Lý Thái Hưng, Giám đốc Công ty TNHH Hưng Cúc

Dù đã hoàn thành đón đầu đổi thửa song tình trạng đất sản xuất nông nghiệp vẫn còn nhỏ lẻ. Tư duy của một bộ phận cán bộ quản lý và nông dân chậm đổi mới. Người dân còn tâm lý giữ đất. Đối với đất 5%, UBND xã chỉ được phép cho thuê tối đa 5 năm nên doanh nghiệp chưa yên tâm đầu tư sản xuất. Thủ tục để thuê, chuyển nhượng quyền sử dụng đất phức tạp; việc ứng dụng khoa học kỹ thuật trong sản xuất nông nghiệp chưa đồng bộ; nguồn lực đầu tư cho nông nghiệp, nông thôn chưa đáp ứng được nhu cầu.

Ông Lưu Văn Thủy, Giám đốc HTX SXKD DVNN xã Đông Phương (Đông Hưng)

Việc doanh nghiệp hoặc nông dân phá vỡ hợp đồng khi có sự biến động về giá, thị trường tiêu thụ đã làm giảm niềm tin giữa doanh nghiệp và người nông dân. Cùng với đó, cấp có thẩm quyền chưa có chế tài cụ thể nên khó xử lý khi xảy ra vi phạm hợp đồng giữa các bên. Các nông hộ chưa quen với việc sản xuất theo hợp đồng, hàng hóa, chỉ quan tâm đến lợi ích trước mắt mà chưa thấy được lợi ích lâu dài trong sản xuất.

sản xuất hàng hóa có ứng dụng công nghệ cao. Công tác xúc tiến thương mại trong lĩnh vực nông nghiệp thực hiện chưa hiệu quả. Tư duy của một bộ phận cán bộ quản lý và nông dân chậm đổi mới, gây khó khăn cho doanh nghiệp thuê đất để phát triển sản xuất. Việc ứng dụng công nghệ trong sản xuất nông nghiệp chưa đồng bộ cũng như nguồn lực đầu tư cho phát triển nông nghiệp chưa đáp ứng được nhu cầu đã làm hạn chế sự phát triển của ngành trồng trọt trong thời gian qua. Ông Phạm Văn Bình, Trưởng phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn huyện Hưng Hà cho biết: Hưng Hà mới có 20 địa phương đưa ra dự kiến tích tụ ruộng đất

đến năm 2020 với khoảng 1.400ha. Có 5 xã, thị trấn báo cáo đến tháng 9/2016 không có các hộ tham gia tích tụ ruộng đất; 10 xã, thị trấn báo cáo đến năm 2020 và những năm tiếp theo không có cá nhân tổ chức có kế hoạch tích tụ ruộng đất. Nguyễn Nhân Chính là do nhiều địa phương chưa đánh giá hết được xu thế phát triển của ngành Nông nghiệp cũng như quá trình tích tụ ruộng đất đang diễn ra nên không dự kiến, đưa ra được kế hoạch, quy hoạch cho quá trình tích tụ ruộng đất, tái cơ cấu ngành Nông nghiệp đến năm 2020 và tầm nhìn xa hơn.

(còn nữa)
MAI THƯ - MẠNH THẮNG - PHAN LỢI

Chọn lọc nhằm tìm ra những cây, con có hiệu quả năng suất cao bổ sung vào cơ cấu giống cây trồng, vật nuôi của tỉnh, Trung tâm Khuyến nông Thái Bình đã nghiên cứu, khảo nghiệm và xây dựng mô hình trình diễn nhiều giống cây trồng mới ở các địa phương.

Đến vườn thực nghiệm tại Trung tâm Khuyến nông Thái Bình, chúng tôi được ông Dương Văn Vinh, Trưởng phòng Ứng dụng công nghệ cao vào sản xuất chia sẻ: Hiện nay, Trung tâm đang thực nghiệm giống khoai tây bằng phương pháp ngắt ngọn từ giàn khí canh và đảm bảo chứa mật mà bắt tay, liên kết cùng chia sẻ lợi ích với tổ chức, cá nhân có nhu cầu cần diện tích đất lớn để sản xuất đang

tuyển chọn một số cây trồng mới có năng suất cao, chất lượng tốt, chống chịu với sâu bệnh và điều kiện ngoại cảnh bổ sung vào cơ cấu cây trồng của tỉnh” của Trung tâm Khuyến nông Thái Bình tiếp tục được thực hiện. Với hai loại cây trồng chính là lúa và ngô, để tài đã sưu tập được 50 giống lúa và 60 giống ngô. Kết quả, năm 2016, để tài đã chọn lọc được một số giống có tiềm năng về năng suất, khả năng chống chịu sâu bệnh được đưa ra diện rộng để xác định phạm vi thích ứng ở cả vụ xuân và vụ mùa như Kim cương 111, Nam ưu 209, BT09, MC59, TP 8208, LVN 72. Hướng tới các yếu tố nhằm hạ giá thành, nâng cao hiệu quả sản xuất đang

Thanh Phong, Trưởng phòng Khảo nghiệm, Trung tâm Khuyến nông Thái Bình cho biết: Dù còn gặp một số khó khăn trong hoạt động khảo nghiệm song với mong muốn tìm ra được những giống mới, chất lượng phù hợp với đồng đất tại các địa phương trong tỉnh, năm 2017, cán bộ, nhân viên Trung tâm vẫn nỗ lực tổ chức khảo nghiệm 150 giống lúa, 70 giống ngô, 11 giống lạc và 4 giống đậu tương.

Bên cạnh các hoạt động nghiên cứu, khảo nghiệm, các mô hình khuyến nông được triển khai đúng tiến độ, tập trung theo hướng sản xuất hàng hóa gắn với tiêu thụ sản phẩm ở nhiều địa phương. Qua đó tìm ra nhiều mô hình có hiệu quả kinh tế

Đưa tiến bộ khoa học kỹ thuật đến với nông dân

Thực nghiệm khoai tây bằng phương pháp khí canh tại Trung tâm Khuyến nông Thái Bình.

quả khả quan. Cây lớn nhanh, khỏe mạnh. Nếu thành công và được nhân rộng, đây sẽ là một trong những phương pháp mới, hiệu quả cao giúp người nông dân tiếp cận được nguồn giống sạch bệnh, tiết kiệm chi phí đầu tư và có thể chủ động được nguồn giống tại chỗ. Tim hướng đi mới cho khoai tây giống, khắc phục tình trạng phụ thuộc vào nguồn siêu bí nhập ngoại, thời gian qua, Trung tâm cũng đã thực hiện để tài “Nghiên cứu xây dựng quy trình sản xuất giống bằng phương pháp cắt ngọn đảm bảo từ cây khoai tây được tía ra bằng công nghệ nuôi cấy mô tế bào và công nghệ khí canh tại Trung tâm”. Nguồn giống đã được trồng áp dụng tại một số xã trong tỉnh và cho hiệu quả năng suất khá quan.

Cùng với những nghiên cứu về khoai tây giống, để tài “Đu nhập khảo nghiệm,

đôi hỏi, các đề tài nghiên cứu của Trung tâm đã giải quyết những vấn đề thiết thực về giống và phương thức canh tác mới.

Ngoài nghiên cứu khoa học, nhiều giống lạc, ngô, đậu tương... tiếp tục được đưa vào khảo nghiệm tại các địa phương. Tính riêng năm 2016 có 294 giống lúa, 112 giống ngô, 13 giống lạc, 14 giống đậu tương được khảo nghiệm cơ bản đã lựa chọn 29 giống lúa, 7 giống khoai tây để khảo nghiệm sản xuất. Từ khảo nghiệm sản xuất đã lựa chọn xây dựng mô hình trình diễn với nhiều giống lúa. Kết quả quá trình khảo nghiệm đã cho ra đời một số loại cây trồng phù hợp, có triển vọng về năng suất, chất lượng, chống chịu được những yếu tố ngoại cảnh như Vật tư - NA2, Đãi thơm 8, P15, Nhiệt đới 15, giống khoai Maskis, ngô nếp MC59... Ông Nguyễn

cao, mang lại hướng đi mới cho người nông dân như sản xuất nấm liên kết tiêu thụ xây dựng tại 5 điểm; chế biến thức ăn viên khô bằng nguồn nguyên liệu sẵn có tại địa phương; nuôi tôm thẻ áp dụng công nghệ sinh học theo hướng hàng hóa. Đẩy mạnh công nghệ mới vào sản xuất, Trung tâm Khuyến nông Thái Bình đã ứng dụng công nghệ khí canh sản xuất một số loại rau. Bước đầu cho thấy, rau được trồng theo công nghệ khí canh trong nhà lưới kiểm soát được hoàn toàn sâu bệnh.

Đồng hành cùng người nông dân trên từng thửa ruộng, chuồng nuôi, việc ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật, xây dựng các mô hình trình diễn, mô hình khuyến nông, cán bộ, nhân viên Trung tâm Khuyến nông đang góp phần tạo hướng đi mới cho nông nghiệp Thái Bình.

HOÀNG LANH

Nền cơ nghiệp từ nuôi gà

Từ một người nông dân chân lấm tay bùn, quanh năm “bán mặt cho đất, bán lưng cho trời”, nhờ mạnh dạn đầu tư, đến nay, ông Nguyễn Văn Đạo, thôn Nghĩa Thắng, xã Đông Hòa (thành phố Thái Bình) đã trở thành chủ của trang trại gà nuôi khép kín với thu nhập hàng trăm triệu đồng mỗi năm, giải quyết việc làm cho nhiều lao động.

Để xây dựng một trại gà quy mô, ông Đạo đã mạnh dạn vay vốn ngân hàng, bà con, họ hàng cùng với tiền dành dụm của gia đình. Năm 2014, sau khi đi tham quan học hỏi một trại gà

hình ở các tỉnh bạn cũng như tham khảo qua tài liệu, sách, báo và những buổi tập huấn do Hiệp hội gia cầm và trang trại của tỉnh, ông Đạo đã hoàn thành xây dựng hệ thống chuồng trại 6.000m² với quy mô nuôi 2.000 con gà lấy trứng. Nhờ nuôi khép kín và tách biệt với bên ngoài lại có hệ thống tiêu độc, khử trùng nên đàn gà của ông phát triển khỏe mạnh, hạn chế bị dịch bệnh lây lan. Với 10 máy ấp trứng, mỗi tháng trang trại của ông Đạo xuất bán được 80 vạn giống gà ri lai. Ông Đạo cho biết: Trước đây nuôi gà

theo phương pháp truyền thống là nuôi thả vườn với số lượng ít chủ yếu phục vụ bữa ăn cho gia đình nên gà thường hay bị dịch bệnh, phát triển kém. Giờ nuôi trong chuồng trại theo công nghệ khép kín nên rất an toàn, đàn gà sinh trưởng tốt. Mặt khác, tôi cũng may mắn khi liên kết được trong sản xuất nên không lo đầu vào con giống, đầu ra chủ yếu là những thương lái ở các xã, huyện lân cận, thường xuyên đến tận nơi thu mua nên cũng ổn định, vì vậy thu nhập từ trại gà tương đối tốt.

Trang trại gà quy mô

khép kín của ông Đạo không những đem lại thu nhập lớn cho gia đình mà còn tạo việc làm ổn định cho 5 lao động tại địa phương. Theo nhận định của ông Đạo, trừ hết chi phí mỗi năm gia đình ông thu lãi khoảng 400 triệu đồng. Ông Đoàn Hữu Ty, Phó Chủ tịch Hiệp hội Gia cầm và Trang trại tỉnh cho biết: Là thành viên Hiệp hội, đồng thời là Chủ tịch Hiệp hội Gia cầm và Trang trại thành phố, ông Nguyễn Văn Đạo là một điển hình tiêu biểu của hội viên sản xuất, kinh doanh giỏi. Ông Đạo chịu khó học hỏi để xây dựng

chuồng trại, mua sắm thiết bị máy móc, nuôi gà theo công nghệ mới. Hiện mô hình của gia đình ông Đạo đang được nhiều hội viên đến tham quan, học hỏi để nhân rộng. Không chỉ sản xuất, kinh doanh giỏi mà gia đình ông Đạo cũng rất nhiệt tình, tích cực đóng góp cho phong trào của hội, địa phương.

Với những thành tích đạt được trong phong trào nông dân thi đua sản xuất, kinh doanh giỏi, ông Nguyễn Văn Đạo đã được nhận bằng khen của Hiệp hội chăn nuôi gia cầm Việt Nam, UBND tỉnh, Hội Cựu chiến binh tỉnh và được Hiệp hội gia cầm và trang trại tỉnh biểu dương.

KHÁNH HÀ

Ông Nguyễn Văn Đạo kiểm tra máy ấp trứng.